

Tjejer i kriminella nätverk deltar på andra villkor än killar

Det är betydligt färre tjejer än killar som anses delaktiga i de kriminella nätverken – och de har ofta begränsat inflytande. De rekryteras inte, gör inte karriär och de behöver vanligtvis inte hoppa av. Trots det har tjejerna en väsentlig betydelse för nätverkens brottsliga verksamheter. De deltar oftast i narkotikahandeln, bedrägerier och penningtvätt. Det visar en ny rapport som Brå publicerar idag.

Tjejer blir sällan en del av nätverken men de samarbetar med, eller gör tjänster åt, nätverksinvolverade killar. Men även om tjejerna står utanför nätverksstrukturen är de viktiga för brottsligheten. Det viktigaste skälet till att tjejer är efterfrågade av kriminella nätverk är att de anses vara svårare att upptäcka av rättsväsendet. De betraktas också som en tillgång när det gäller att genomföra bedrägerier och dödligt våld genom att till exempel locka ut brottsoffer.

Tjejerna som kopplas till nätverk är ofta mycket brottsaktiva, om än i lägre utsträckning än killarna. I genomsnitt hade tjejerna 18 brottsmisstankar totalt sett. Ofta handlar det om brottslighet som att packa, transportera och förvara narkotika.

- Men många är också själva utsatta för brott. Av de 10 000 tjejer som kartlagts av polisen har två tredjedelar varit målsägande. Så tjejerna är ofta både offer och förövare, säger Katharina Tollin.

En majoritet av tjejerna som Brå intervjuat beskriver en otrygg uppväxt som präglats av psykisk ohälsa, missbruk, sämre ekonomiska förhållanden och våldsutsatthet. Ett flertal har skolmisslyckande bakom sig. Vägen in i kriminella miljöer sker ofta genom sociala relationer och en tidig normalisering av kriminalitet. Vissa växer upp med killkompisar, pojkvänner och familjemedlemmar som begår brott kopplade till kriminella nätverk, andra söker sig till umgänget för att få tillgång till narkotika. De vanligaste drivkrafterna för tjejerna är att tjäna pengar eller att ställa upp för närstående killar.

- Men tjejerna är också utbytbara. Eftersom de inte anses ingå i nätverken på samma sätt som killarna kan deras uppgifter övertas av någon annan med samma förmågor, säger Karolina Hurve, utredare på Brå.

Det verkar också generellt lättare för tjejer att avbryta sin involvering i de brottsliga verksamheterna. Flera har erfarenhet av att kunna förhandla sig ut och att någon annan kan överta arbetsuppgifterna. Andra har dock upplevt att skuldsättning, utan reell grund, används för att hålla kvar dem.

Kontakt

Katharina Tollin projektledare; tfn: 08-527 58 537; e-post: katharina.tollin@bra.se

Karolina Hurve, utredare, tfn: 08-527 58 518; e-post: karolina.hurve@bra.se

Fakta

Brå har på regeringens uppdrag studerat flickor och kvinnor i kriminella miljöer. Rapporten baseras i huvudsak på 31 intervjuer med tjejer som själva varit involverade i kriminella nätverk och miljöer. Brå har också sammanställt uppgifter som gäller knappt 10 000 tjejer och drygt 51 000 killar som Polismyndigheten bedömt som kopplade till eller aktiva i kriminella nätverk i Sverige. I rapporten belyser Brå vad som karaktäriserar de involverade tjejerna, hur de blir delaktiga, deras villkor, vilka brott de typiskt sett begår samt vilka möjligheter tjejer har att lämna dessa miljöer. Rapporten Flickor och kvinnor i kriminella nätverk (2025:13) finns att ladda ner på www.bra.se.